

Оружје за личну одбрану на амерички начин

КОМПАКТАН МАЛИША

САДРЖАЈ

Оружје за личну одбрану на амерички начин

КОМПАКТАН МАЛИША 2

Униформа са ћелијама енергије

СОЛАРНИ ВОЈНИК 5

Шездесет година полигона Никинци

ВАТРЕНА ЛАБОРАТОРИЈА 9

Шест деценија оруђа Flak на Балкану (2)

ПУТЕВИ НАБАВКЕ 26

Уредник прилога
Мира Шведић

Фирма „Magpul“ из Колорада, која је постала позната по свом првенцу, јуришној пушци Masada, представила је пројекат – оружје за личну одбрану под ознаком PDR, који је занимљиво решење и са одређеним дотеривањем имало би сасвим солидну перспективу

После завршетка хладног рата, када су се светске велесиле утркивале у развоју летелица које могу успешно да дејствују са великих дистанци, а да на доведу у опасност своју посаду, дошло је време када су битке опет водили пешадинци. Томе је донекле допринео и развој противтерористичких дејства, али и чињеница да су се ратови преселили у урбану средину. Та промена није утицала на јединице које изводе те операције – првенствено пешадинце и специјалне јединице. Но, те јединице које се налазе у контакту морају се подржавати и опскрбљивати. Тако се рачуна да данас у савременим борбеним дејствима више од 80 одсто војника нема

као примарни задатак контакт са противником – непријатељем. Међутим, те јединице често су мете напада. У тој великој скупини су војници одређених родова и служби – послужоци разних артиљеријских и ракетних јединица, на разним радио-станицама и чворишћима, радарско-осматрачким станицама и другим позадинским јединицама.

Код тих војника оружје се (првенствено стрељачко – дуге цеви) налази у другом плану јер су им руке заузеле опслуживањем или одређеним радом. У почетку су и они носили идентичне пушке као и пешадинци у првим линијама борбе. Међутим, то оружје им је, првенствено због димензија, отежавало успешно опслуживање или одређен рад. Раз-

војем стрељачког оружја одређени војни стратеги учили су тај проблем, па су за такве кориснике наменили прво полу-аутоматске пушке, затим аутомате или аутоматске пиштоље.

Ратови кроје ТТЗ

Интервенције, односно ратови који су се водили последњих двадесетак година показали су да више не постоји класичан фронт, већ да су сви елементи борбеног распореда директно или индиректно изложени групним или масовним нападима непријатеља на линији директног контакта и на целој територији ратишта. То се видело на ратиштима у Чеченији, Авганистану, Ираку, где су нападани сви могући делови противника – непријатеља – од база до конвоја. Напади су се дешавали нарочито у урбаним срединама, где је непријатељ користио цео спектар пешадијског, противоклопног и ракетног наоружања. У таквим случајевима доказано је да се наоружање тих јединица (пиштољи и аутоматски пиштољи) показало потпуно недораслим за улогу PDW-а (personal defence weapon – оружје за личну одбрамбену).

Проблем се углавном манифестовао у стресним ситуацијама када противник напада из више праваца, па се ствара осећај окружења, затим у условима слабе видљивости, а нарочито ако се војник налази у скученом простору попут возила које је у покрету, а треба да се брани. У таквим ситуацијама пиштољи и аутоматски пиштољи су непрецизни и скоро неупотребљиви. Због тога се указала потреба за оружјем које ће увек бити надокхват руке тим војницима, а својим димензијама неће ометати њихов примаран задатак, те да ће истовремено брзим и лаким руковањем пружити војнику одговарајућу ватрену подршку у самоодбрани.

Решење тог проблема покушано је осамдесетих, али је тек средином деведесетих дефинисан изглед таквог оружја. Међу најпознатијим решењима јесу немачки H&K PDW MP7, амерички KAC, шведски CBJ-MS, израелски Hezi SM-1 и белгијски аутомат P90. Међутим, главни проблем тих нових оружја јесте муниција – ниједно не користи класичну 5,56x45 NATO. То је

ГЛАВНИ ЗАХТЕВИ

Главни захтеви за изглед новог PDW-а били су: компактност и мала маса, максимална једноставност за употребу, лака манипулација, али само једном руком, и дејство јединачном и рафалном паљбом. Такође, тражени су велики капацитет оквира и обостране команде на оружју. Муниција је требало да има велику пробојну и зауставну моћ у односу на пиштољску. На крају, главни захтев био је мали одскочни угао. При томе, морало се водити и рачуна о томе да је то оружје намењено људству коме та „алатка“ није примарно оружје.

можда и једно од главних недостатака због кога се ти модели нису нашли у масовнијој употреби.

Да би се задовољила форма око муниције, Американци скраћују своју чувену M16, мало је „шминкају“ и добијају компактан карабин са новим ознакама M4, а при томе задржавају калибар 5,56x45 NATO. То оружје се у

неким ситуацијама показало веома добро, међутим у многим није. Карабин је претежак да би га корисник носио дуже време, а и не може да се користи једном руком. Највећа мана је ипак била муниција. Она је била прејака за ту дужину цеви тако да је на устима цеви изазивала велики блесак, а и одскок (цеви), па је скоро немогућа контрола оружја приликом рафалне паље.

У решавање тих проблема упустила се и фирма „Magpul“ из Колорада, која је постала позната по свом првенцу, јуришној пушци Masada. Они су представили свој пројекат PDW-а, под

ознаком PDR (personal defence rifle), који је веома занимљиво решење и са одређеним дотеривањем имало би сасвим солидну перспективу.

Смањење трзаја

Стручњаци из фирме „Magpul“ применили су идентично решење као и код јуришне пушке Masada, и преузели најбоља решења од других оружја – од белгијског P90 преузели су bull-rapp конфигурацију која има успешно ергонометријско решење и то са муницијом калибра 5,56 x 45 NATO. Приликом изра-

ник обараче. Због компактности конструктори су применили неку врсту система за смањивање трзаја. Поред овога, постоји још једна конструкцијска иновација на устима цеви. Наиме, ту се налази одређено задебљање са шест отвора. Ти отвори највероватније служе за распршивање гасова на устима цеви. Тај систем сигурно обезбеђује смањени блесак на устима цеви и одскочни угао оружја после опаљења.

ТАКТИЧКО-ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	5,56x45 mm NATO (6,5x39 mm Grendel и 6,8x43 mm SPC)
Тежина	1,4 до 1,8 kg (празан)
Дужина	457 mm – 508 mm
Капацитет оквира	15 и 20 метака
Ефикасни домет	266 m

де делова примењен је данашњи најпознатији принцип – тврди полимер са уливеним челичним клизним деловима велике отпорности на хабање, слично као код немачког G36 и израелског Tavora. Ти материјали, заједно са компакт-ношћу оружја, обезбеђују његову невероватно малу масу која износи 1,4 и 1,8 килограма, без оквира.

Ради лакшег руковања оружјем, стручњаци су испред пиштољског рукохвата предвидели још један и то у две варијанте. Прва је класичан јуришни рукохват док је други налик белгијском P90, под углом према назад, и спојен са пиштољским рукохватом као заштит-

Аутоматика ради на провереном принципу позајмице барутних гасова са клипом. Затварач је идентичан ротациони са осам испуста – брадавица. Цев је хладно кована и тврдо хромирана са полигоналним профилем, чиме је обезбеђена висока прецизност, трајност, отпорност на бакарисање, односно гомилање легуре бакра са кошуљице зрна унутар жлебова, а и боље је заптивање зрна у самој цеви (мање барутних гасова „процури“ између унутрашње трасе цеви и зрна).

Користи две дужине цеви и то од 10,5 инча – 266,7 mm и од 12,5 инча – 317,5 mm код кога је ефикасни домет

300 јарди односно 274 m, што је за ту врсту оружја сасвим довољно. Укупна дужина такође зависи од цеви која се користи и креће се од 17 до 20 инча, односно 457 до 508 милиметара. Поред класичног калибра од 5,56x45 NATO, PDR може да се нађе и у данас све популарнијем калибру 6,5 mm Grendel, те 6,8 mm SPC. Оружје се пуни познатим „Магпуловим“ кутијастим оквири-ма капацитета 15 и 20 метака, али се предвиђа и употреба стандардних NATO оквира STANAG 4179, које користи и фамилија оружја M16.

Команде су обостране што обезбеђује успешно руковање и леворуких и десноруких стрелаца и са обе стране сандука постоји отвор за избацивање чаура. Она страна на коју се ослања образ једноставно се затвори покретним поклопцем. Смер избацивања чауре решен је највероватније полугом за избацивање која се активира затварањем отвора за избацивање чаура.

Регулатор паљбе располаже са три положаја – укочено, јединачна и рафална паљба. Ручица затварача (за запињање) налази се такође са обе стране сандука. Израђена је од полимера и максимално је малих димензија што обезбеђује сасвим солидну манипулацију приликом запињања затварача и не качи се приликом транспорта за одећу, односно остатак опреме који се налази на стрелцу. Приликом запињања затварача она се враћа у предњи положај где мирује у току рада аутоматике.

PDR је веома компактно оружје, па су конструктори имали великих проблема приликом проналаска места за постављање данас веома популарних стандардних шина за монтирање додатне опреме. Изнад сандука ипак је пронађено место за монтирање једне краће Picatinny шине, на коју се успешно поставља рефлексни нишан. Поред тог оптоелектронског нишана, оружје располаже и механичким, а они могу да се преклопе када се не користе и то предњи према назад, а задњи нишан напред. ■

Иштван ПОЉАНАЦ